

درس ستایش «به نام خدایی که جان آفرید»

۱. درس «به نام خدایی که جان آفرید» را با چه لحنی می‌خوانیم؟

(۱) اندرزی (۲) داستانی (۳) ستایشی (۴) گفت‌وگو

۲. در بیت «خداوند بخشنده دستگیر / کریم خطابخش پوزش‌پذیر» به کدام صفت پروردگار اشاره نشده است؟

(۱) غفار (۲) تواب (۳) رحمان (۴) خالق

۳. معنی بیت «به درگاه لطف و بزرگیش بر بزرگان نهاده بزرگی ز سر» از کدام گزینه دریافت می‌شود؟

- (۱) بزرگان در برابر درگاه لطف و مهربانی خداوند بزرگی خود را به یاد می‌آورند و با او همترازی می‌کنند.
- (۲) قدرتمندان در مقابل قدرت خداوند بزرگیشان را فراموش می‌کنند و در برابر عظمت او سر تعظیم فرود می‌آورند.
- (۳) بزرگان به عظمت و بزرگی پروردگار اعتراف می‌کنند و از درک ماهیت حقیقی‌اش عاجز و ناتوان هستند.
- (۴) هرکس به درگاه خداوند روی آورد و فروتنی اختیار کند، خداوند از خطایش درمی‌گذرد و او را می‌بخشد.

۴. مفهوم کدام بیت با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) تا به جایی رسی که می‌نرسد پای اوهام و پایه افکار
- (۲) جهان، متفق بر الهیتش فرومانده از کنه ماهیتش
- (۳) نه در ایوان قُربش وهم را بار نه با چون و چرایش عقل را کار
- (۴) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم ننگی / نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی

۵. درستی یا نادرستی گزینه‌های زیر را مشخص کنید.

- الف) بیت «محال است سعدی که راه صفا توان رفت جز بر پی مصطفی» دارای چهار جمله است. درست نادرست
- ب) موضوع کتاب «بوستان (سعدی‌نامه)» اخلاقی و اجتماعی است و در قالب «مثنوی» سروده شده است. درست نادرست

۶. نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

ای نام نکوی تو سردفتر دیوان‌ها وی طلعت روی تو زینت‌ده عنوان‌ها

چشم دل باز کن که جان بینی چشم آن چه نادیدنی است آن بینی

۷. واژه‌های قافیه و ردیف را در بیت روبه‌رو مشخص کنید. «تأمل در آیینۀ دل کنی صفایی به تدریج حاصل کنی»

قافیه: و ردیف: و

۸. بن ماضی و بن مضارع فعل‌های زیر را بنویسید.

گذشته است (.....) می‌آموزیم (.....)

۹. بیت زیر از کدام آرایه‌های ادبی بهره گرفته است؟

به درگاه لطف و بزرگیش بر بزرگان نهاده بزرگی ز سر

۱۰. با توجه به بیت زیر، کاربرد معنایی واژه «پرستار» را در گذشته و امروز مقایسه کنید.

«پرستار امرش همه چیز و کس بنی‌آدم و مرغ و مور و مگس»

۱۱. بیت زیر به چه داستان‌ها یا رویدادهایی اشاره می‌کند؟

«گلستان کند آتشی بر خلیل گروهی بر آتش برد ز آب نیل»

۱۲. معنی و مفهوم بیت‌های داده شده را بنویسید.

«یکی را به سر بر نهد تاج بخت یکی را به خاک اندر آرد ز تخت»

«بشر، ماورای جلالش نیافت بصر، منتهای جمالش نیافت»

«جهان متفق بر الهیتش فرو مانده از کنه ماهیتش»

فصل یک (درس یک و دو)

۱- معنی کدام واژه درست است؟ (۵/۰ نمره)

- (۱) طلعت: دیدار (۲) مُحال: ممکن (۳) تأمل: صبر و بردباری (۴) فراز: انتها

۲- املاي کدام کلمه با توجه به معنی نادرست است؟ (۵/۰ نمره)

- (الف) بصر: بینایی (ب) طنین: صدا (ج) جثه: بدن (د) نقز: زیبایی

۳- نویسنده/شاعر کدام اثر به درستی معرفی شده است؟ (۵/۰ نمره)

- نهج البلاغه: امام علی (ع) پریشان: قآنی شیرازی
تاریخ اردلان: هاتف اصفهانی به قول پرستو: سنایی

۴- در همهٔ گزینه‌ها تشبیه به کار رفته است به جز گزینهٔ ... (۵/۰ نمره)

(۱) تاج عزت به سرم بنهادی (۲) گوهر شکر عطایت سُفتن

(۳) رخس پندار همی راند ز دور (۴) عز آزادی و آزادگی‌ام

۵- در کدام گزینه تعداد جمله‌های کمتری وجود دارد؟ (۵/۰ نمره)

(۱) عیب است بزرگ برکشیدن خود را وز جملهٔ خلق برگزیدن خود را

(۲) با زبان عقربک می‌گفت عمر/ می‌روم بشنو صدای پای من

(۳) به جان زنده‌دلان سعدیا که ملک وجود نیززد آن که دلی را ز خود بیازاری

(۴) هم تو به عنایت الاهی آن جا قدمم رسان که خواهی

۶- واژه‌های داده شدهٔ زیر را به جمع تبدیل کنید. (۱ نمره)

همه: دانشجو:

۷- رکن‌های اول (مشبه) و دوم (مشبه به) را در عبارت زیر بیابید. (۱ نمره)

« تو از آن آزاد اندیشانی هستی که پایدار و نستوه، استوار چون کوه می کوشند»

۸- یک بیت یا یک جمله بنویسید که در آن آرایهٔ تشخیص به کار رفته داشته باشد. (۱ نمره)

۹- پیام و مفهوم بیت زیر را در یک سطر بنویسید. (۱ نمره)

ای نام نکوی تو سردفتر دیوان‌ها وی طلعت روی تو زینت‌ده عنوان‌ها

۱۰- آرایه‌های ادبی بیت زیر را بنویسید. (۱ نمره)

گلستان کند آتشی بر خلیل گروهی بر آتش برد ز آب نیل

۱۱- یک بیت بنویسید و در آن واژه‌های قافیه و ردیف را مشخص کنید. (۱ نمره)

۱۲- درک و دریافت خود را از مصراع «نام او نور و نشانش دشمنی» را در یک سطر بنویسید. (۱ نمره)

۱۳- با توجه به متن زیر واژه‌های مشخص شده را به ترتیب معنا کنید. (۱ نمره)

از شگفتی‌های خالق بی‌همتا، اسرار پیچیده حکیمانه در آفریدن خفاشان است. روشنی روز که همه چیز را می‌گشاید، چشمانشان را می‌بندد. او در روز پلک‌ها را بر سیاهی دیده‌ها می‌اندازد و شب را چونان چراغی برمی‌گزیند تا در پرتو تاریکی آن، روزی خود را جست‌وجو کند.

() () () ()

۱۴- جدول را کامل کنید. (۲ نمره)

جمله	نهاد	مفعول	متمم	فعل
از محبت خاها گل می‌شود.				
این جوانه تشنه و از مرداب آب می‌خواهد.				

۱۵- با توجه به فعل «می‌نویسم» موارد خواسته شده زیر را بنویسید. (۱/۵ نمره)

می‌نویسم ← بن ماضی: بن مضارع: مصدر:

۱۶- با توجه به درس «خوب جهان را ببین» دو ویژگی آفرینش طاووس را بیان کنید. (۱ نمره)

۱۷- بیت‌ها و عبارتهای زیر را به فارسی روان برگردانید. (۳ نمره)

یکی را به سر بر نهد تاج بخت
یکی را به خاک اندر آرد ز تخت

کیست آن صورتگر ماهر که بی تقلید غیر
این همه صورت برد بر صفحه ی هستی به کار

جهان متفق بر الاهیتش
فرو مانده از کنه ماهیتش

۱۸- حفظ شعر (۲ نمره)